

TÜRKİYE ESNAF VE SANATKARLARI KONFEDERASYONU AR-GE MÜDÜRLÜĞÜ

Sayı : 54826179-170-86/98

29.08.2023

Konu : Tekstil Sektöründe Genişletilmiş Üretici Sorumluluğu

BİRLİK VE FEDERASYONLARA 2023/98 SAYILI GENELGE

Ticaret Bakanlığı Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü'nün 21.08.2023 tarihli ve E-79668890-740-00088287483 sayılı resmi yazısında, Avrupa Komisyonu tarafından Atık Çerçeve Direktifini revize eden taslak mevzuatın 5 Temmuz 2023 tarihinde yayımlandığı, iklim değişikliği ile mücadelede öncelikli sektörlerden olan gıda ve tekstil sektöründe atık yönetimine ilişkin düzenlemeleri içeren taslağın ülkemiz tekstil sektörü açısından değerlendirildiğinde, ön plana çıkan hususların tespit edildiği bildirilerek bu çerçevede;

- Sürdürülebilir ve Döngüsel Tekstil Stratejisi hedefleriyle paralel olarak, AB ülkelerinde halihazırda ambalaj, elektronik atıklar ve bataryalar gibi bazı ürünlerde uygulanan Genişletilmiş Üretici Sorumluluğu'nun (GÜS) tüm AB ülkelerinde 1 Ocak 2025 tarihinden itibaren aynı kurallar temelinde zorunlu olmasının öngörüldüğü,

- GÜS'e tabi ekonomik operatörden ürünün sürdürülebilirliğine göre azalan oranda ekomodülasyon esasında GÜS ücretleri tahsil edilmesi, sürdürülebilirliğe göre azalan oranda tahsil edilen GÜS ücretinin üreticiyi daha sürdürülebilir ürün üretmeye teşvik ederken, toplanan ücretlerin tekstil atıklarının ayrı toplanması, ayrıştırılması, yeniden kullanılması ve geri dönüştürülmesine yönelik yatırımları finanse etmesinin hedeflendiği,

- Öte yandan, ikinci el kullanıma uygun olmayan nitelikteki tekstil atıklarının geri dönüşüm sektörüne yönlendirilmesi, toplanacak olan GÜS ücretleri ile finanse etmek üzere, AB içinde liften life geri dönüşüm kapasitesinin artırılmasının amaçlandığı,

- Taslak mevzuatta tekstil atıkları ile kullanılmış ürünlerin ayrıştırılmasına ilişkin bir kriter geliştirilmesi ve bu kriter ile AB atıkların 'kullanılmış kıyafet' olarak üçüncü ülkelere yasadışı ticaretinin önüne geçmeyi amaçladığı,

- Bu kapsamda 'üretici' tanımının, AB pazarına ürün sunan 'üretici', 'ithalatçı', 'distribütör' veya 'e-ticaret pazar yeri' olarak yapılmış olup, AB pazarında nihai tüketiciye doğrudan ürünü arz etmeyen üreticilerin sorumluluğa dahil olmasının öngörülmediği,

belirtilmiştir.

Ayrıca, Bakanlıkça hazırlanan genişletilmiş üretici sorumluluğu bilgi notu yazımız ekinde yer almaktadır.

Bilgilerinizi rica ederiz.

 e-imzalıdır

Soner BEKTAŞ
Genel Sekreter V.

 e-imzalıdır

Bendevi PALANDÖKEN
Genel Başkan

FEDERASYONLAR
Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu
Türkiye Bakkallar ve Bayiler Federasyonu
Türkiye Madeni Eşya Sanatkarları Federasyonu
Türkiye Ağaç İşleri Esnaf ve Sanatkarları Federasyonu
Türkiye Kahveciler, Kiraathaneçiler, Büfeciler Federasyonu
Türkiye Elektrik, Elektronik ve Benzerleri Teknisyenleri Esnaf ve Sanatkarları Federasyonu
Türkiye Terziler, Konfeksiyoncular ve Giyim Sanatkarları Federasyonu
Türkiye Berberler ve Kuaförler Federasyonu
Türkiye Berberler ve Kuaförler Federasyonu
Türkiye Lokantacılar, Kebapçılar, Pastacılar ve Tatlıcılar Federasyonu
Türkiye Umum Ayakkabıcılar Federasyonu
Türkiye Firinciler Federasyonu
Türkiye Kasaplar, Besiciler Et ve Et Ürünleri Esnaf ve Sanatkarları Federasyonu
Türkiye Sebzeciler, Meyveciler Seyyar Pazaracılar Esnaf ve Sanatkarları Federasyonu
ESNAF VE SANATKARLAR ODALARI BİRLİKLERİ
●Adana ●Adıyaman ●Aydın ●Ağrı ●Amasya ●Ankara ●Antalya ●Balıkesir ●Bilecik ●Bingöl ●Bitlis ●Bolu ●Burdur ●Bursa ●Çanakkale ●Çankırı ●Çorum ●Denizli ●Diyarbakır ●Edirne ●Elazığ ●Erzincan ●Erzurum ●Eskişehir ●Gaziantep ●Giresun ●Gümüşhane ●Hakkari ●Hatay ●Isparta ●İcel ●İstanbul ●İstanbul (Bil. Mad. Eşya) ●İzmir ●Kars ●Kastamonu ●Kayseri ●Kırklareli ●Kırşehir ●Kocaeli ●Konya ●Kütahya ●Malatya ●Manisa ●K. Maraş ●Mardin ●Giresun ●Gümüşhane ●Hakkari ●Hatay ●Isparta ●İcel ●İstanbul ●İstanbul (Bil. Mad. Eşya) ●İzmir ●Kars ●Kastamonu ●Kayseri ●Kırklareli ●Kırşehir ●Kocaeli ●Konya ●Kütahya ●Malatya ●Manisa ●K. Maraş ●Mardin ●Muğla ●Muş ●Nevşehir ●Niğde ●Ordu ●Rize ●Sakarya ●Samsun ●Siirt ●Sinop ●Sivas ●Tekirdağ ●Tokat ●Trabzon ●Tunceli ●Şanlıurfa ●Uşak ●Van ●Yozgat ●Zonguldak ●Aksaray ●Bayburt ●Karaman ●Kırkkale ●Batman ●Şırnak ●Bartın ●Ardahan ●İğdir ●Yalova ●Karabük ●Kilis ●Osmaniye ●Düzce

TESK, yöneticileri en alt birimden itibaren yargı gözetiminde yapılan demokratik seçimlerle işbaşına gelen bağımsız 13 mesleki Federasyon, 82 Birlik, 3008 Oda, 491 meslek dâhilce ülke düzeyinde ve yaklaşık iki milyon üyeye sahip en büyük sivil toplum kuruluşudur.

TESK; Avrupa Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler ve Sanatkarlar Birliği (UEAPME-Brüksel - Belçika) Uluslararası Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler ve Sanatkarlar Birliği (IACME-Cenevre-İsviçre), üyesidir. Türkiye Araştırma ve İş Dünyası Kuruluşları Kamu - Özel Kesim Ortaklığı Brüksel Ofisi (TURBO-PPP) kurucularındandır.

CONFEDERATION OF TURKISH CRAFTSMEN AND TRADESMEN • KONFEDERATION DES TÜRKISCHEN HANDWERKS UND KLEINGEWERBES • CONFÉDÉRATION DES ARTISANS ET DES COMMERÇANTS DE TURQUIE

Tunus Caddesi No: 4 06680 Bakanlıklar/ANKARA info@tesk.org.tr www.tesk.org.tr tesk.evrak@hs01.kep.tr
Tel: 0312 418 32 69 Faks: 0312 425 75 26 Bilgi İçin: ruveyda@tesk.org.tr

4a8bc9a6aa74b56a7bea4579831588a

EKLER: 1. Genişletilmiş Üretici Sorumluluğu Bilgi Notu.docx

T.C. Ticaret Bakanlığı
Uluslararası Anlaşmalar ve AB Genel Müdürlüğü
AB Tek Pazarı ve Yeşil Mutabakat Dairesi

TEKSTİL SEKTÖRÜNDE GENİŞLETİLMİŞ ÜRETİCİ SORUMLULUĞU

Avrupa Komisyonu tarafından Atık Çerçeve Direktifini revize eden taslak mevzuat yayımlanmış olup, mevzuat ile iklim değişikliği ile mücadelede öncelikli sektörlerden olan gıda ve tekstil sektöründe atık yönetimine ilişkin düzenlemeler getirilmiştir.

Gıda sektörüne ilişkin olarak, üye devletlerin 31 Aralık 2030'a kadar ulusal düzeyde gıda israfı azaltma hedeflerine ulaşmak için gerekli önlemleri alması beklenmektedir. Söz konusu hedefler, üretim döneminde gıda atığı oluşumunun 2020 yılına göre %10 azaltılması; perakende ve diğer gıda dağıtımlarında, restoranlarda, gıda hizmetlerinde ve hanelerde ortaklaşa kişi başına gıda atığı oluşumunun ise 2020'de üretilen miktara kıyasla %30 oranında azaltılması olarak belirlenmiştir.

Tekstil sektörüne ilişkin olarak daha detaylı hükümler içeren mevzuatta ön plana çıkan hususlar aşağıda yer almaktadır.

-Anılan taslak ile, Sürdürülebilir ve Döngüsel Tekstil Stratejisi'nde öngörüldüğü üzere tekstil atıklarının ayrı toplanması, ayrıştırılması, yeniden kullanılması ve geri dönüştürülmesine yönelik AB düzeyinde atık yönetiminin düzenlenmesi amaçlanmaktadır.

- AB ülkelerinde halihazırda ambalaj, elektronik atıklar ve bataryalar gibi bazı ürünlerde uygulanan Genişletilmiş Üretici Sorumluluğu'nun (GÜS) tüm AB ülkelerinde 1 Ocak 2025 tarihinden itibaren aynı kurallar temelinde zorunlu olması, GÜS sorumluluğuna sahip ekonomik operatörden ürünün sürdürülebilirliğine göre azalan oranda eko-modülasyon esasında GÜS ücretleri tahsil edilmesi, sürdürülebilirliğe göre azalan oranda tahsil edilen GÜS ücretinin üreticiyi daha sürdürülebilir ürün üretmeye teşvik ederken, toplanan ücretlerin tekstil atıklarının ayrı toplanması, ayrıştırılması, yeniden kullanılması ve geri dönüştürülmesine yönelik yatırımları finanse etmesi hedeflenmektedir.

-Ayrı toplanan ve ayrıştırılan tekstil (tekstil, ev tekstili, hazır giyim ve ayakkabı) atıklarının öncelikle yeniden kullanıma yönlendirilmesi, yeniden kullanılmayan atıkların geri dönüştürülmesi amaçlanmakta olup, atıkların toplanması ve yeniden kullanımı sektöründe faaliyet gösteren sosyal girişimlerin artması, yeni iş imkanları oluşması ve ikinci el sektörünün gelişmesi öngörülmektedir.

Mevzuat ile getirilecek düzenlemeler sonucunda, tekstil atıklarının liften life geri dönüşümüne yönelik teknolojilerin gelişmesinin desteklenmesi; Atık Sevkiyatı Tüzüğü'nde öngörülen tedbirlere uygun olarak, tekstil atıklarının yalnızca çevreye uygun koşullarda işlendiğinden emin olunan ülkelere sevkiyatının yapılması, atık ile ikinci el ürün tanımını yapılarak atıklarının ikinci el ürün olarak kaçakçılığa konu olmasının önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.

Bu çerçevede, Mevzuat kapsamında GÜS'na sahip 'üretici' tanımı

- AB üyesi ülkede faaliyet gösteren, **AB pazarına doğrudan ürünü ilk defa** arz eden üretici
- AB üyesi ülkede faaliyet gösteren, AB pazarına diğer üreticiler tarafından üretilen ürünleri arz eden distribütör,

- AB üyesi ülkede faaliyet gösteren, AB pazarına üçüncü ülkeler tarafından üretilen ürünleri arz eden ithalatçı,
- AB üyesi ülkede veya üçüncü ülkelerde faaliyet gösteren ürünü e-ticaret yoluyla doğrudan tüketiciye arz eden ekonomik operatör olarak yapılmıştır.
- 10 kişiden az istihdama sahip, yıllık cirosu 2 milyon Euroyu geçmeyen KOBİ'ler GÜS kapsamında yer almamaktadır.

Mevzuat kapsamında üreticinin tekstil atıklarının toplanması; toplanan atıkların ayrıştırma, yeniden kullanım ve geri dönüşüme yönelik tesislere taşınması; karışık toplanan belediye atıklarına ilişkin anket çalışması yapılması; tekstil ürünlerinin sürdürülebilir tüketimi, atık önleme, yeniden kullanım, geri dönüşüm oranlarına ilişkin bilgi temin edilmesi; liften life geri dönüşüm kapasitesinin artırılması, ayrıştırma ve geri dönüşüm teknolojilerine yönelik Ar-Ge çalışmalarına destek verilmesine ilişkin **maliyetleri üstlenmesi amaçlanmaktadır.**

Üye ülkeler tarafından GÜS kapsamı **üreticilerin yükümlülüklerini yerine getirip getirmediğini izlemek üzere bir kayıt sistemi** oluşturulacak, farklı üye ülkelerdeki kayıt sistemleri arasında veri akışına imkan veren bağlantı tesis edilecektir.

Bu çerçevede, AB pazarına ürün sunan üreticilerin veya ilgili üye ülkede atadıkları Yetkilendirilmiş Temsilcilerin söz konusu sisteme kayıt olması pazara giriş için bir zorunluluk haline gelecektir. Kayıt kapsamında üreticiye ve pazara sunulan ürüne ilişkin bilgiler kaydedilecektir.

Üreticiler kendileri adına GÜS yükümlülüklerini yerine getirmek üzere bir **Üretici Sorumluluğu Örgütü (Producer Responsibility Organization-PRO)** atayacaktır. Bu çerçevede,

- GÜS ücretleri PRO'lar tarafından üreticilerden tahsil edilecek olup, tahsil edilecek ücretlerin kilo başına, Sürdürülebilir Ürünler için Eko-tasarım kuralları mevzuatında belirlenecek sürdürülebilirlik kriterlerine göre sürdürülebilirlik oranına göre azalan oranda (eko-modulasyon) tahsil edilmesi, **Komisyon'un eko-modulasyon kriterlerine ilişkin bir uygulama mevzuatı çıkarması,**
- PRO'ların üye ülkelerde mevzuat kapsamı tekstil atıklarının ayrı toplanmasına ilişkin bir sistem tesis etmesi,
- Üye ülkelerde gerek PRO'lar gerekse tekstil toplama faaliyeti gerçekleştiren diğer paydaşlar ile tekstil atıkları toplama noktaları oluşturması, söz konusu toplama faaliyetlerinin tüm ülkeyi kapsamı,
- Ayrı toplanan atık ağırlığının belediye atıkları ile toplanan tekstil atık ağırlığına oranı ile ayrı toplama oranının belirlenmesi,
- PRO'lar tarafından sosyal girişimler ve yeniden kullanım operatörleri gibi paydaşların da tekstil atıklarının ayrı toplanması faaliyetleri gerçekleştirmesine engel olunmaması,
- PRO'lar tarafından başta tüketiciler olmak üzere son kullanıcılara, sürdürülebilir tüketim, ürünlerin doğru kullanımı gibi iyi uygulama örnekleri ile tüketicilerin atık oluşumunu önlemedeki rolü; tekstil ürünleri için yeniden kullanım ve tamir imkanları; tüketicilerin tekstil atıklarının ayrı toplanmasındaki rolü; başta fast fashion olmak üzere tekstil üretimi ve atık yönetiminin çevre, insan sağlığı ve sosyal ve insan haklarına etkilerine ilişkin bilgilendirmeler yapması, söz konusu bilgilerin internet

siteleri, eğitim programları ile çok fazla kişiye erişmesinin sağlanması,

- Üye ülkeler tarafından faaliyet gösteren birden fazla PRO'nun faaliyetlerini düzgün ve koordineli bir şekilde yerine getirdiğine ilişkin denetimler gerçekleştirilmesi,
- PRO'lar tarafından pazara sunulan ürün miktarı, ayrı toplama, yeniden kullanım, geri dönüşüm oranı, atık yönetimi ve ihracatına ilişkin bilgilerin her yıl internet sitelerinde yayımlanması ve yıllık olarak raporlanması öngörülmektedir.

Tekstil atıklarının yönetimi kapsamında,

- Ayrı toplama, taşıma, ayrıştırma, yeniden kullanım, geri dönüşüme hazırlama gibi faaliyetlerin hava koşulları ve kontaminasyon riski dikkate alınarak planlanması, tekstil atığı olmayan veya kontaminasyon riski taşıyan ürünlerin toplama noktasında ayrıştırılması,
- Tekstil atıklarının atık hiyerarşisine uygun bir şekilde ayrıştırılması, bu kapsamda tekstil atıklarının öncelikli olarak yeniden kullanım, bunun mümkün olmadığı durumlara geri dönüşüme yönlendirilmesi,
- Tekstil atıklarının kullanılmış kıyafet olarak yasadışı sevkiyatının önlenmesi amacıyla, ayrı toplanan atıkların ayrıştırılmasının zorunlu hale getirilmesi, ayrıştırılmış olan kullanılmış tekstil malzemelerine ilişkin ayrıştırma tesisi, ürünün içeriği (cinsiyet, yaş grubu, kategori gibi) detaylı bilgilerin sağlanması, kullanılmış tekstil ile tekstil atığının ayrıştırılması için kriter geliştirilmesi,
- Komisyon tarafından kullanılmış tekstil malzemelerinin ayrıştırılmasına ilişkin ortak kurallar geliştirilmesi, bu kapsamda toplanan malzemelerin yeniden kullanımı amacıyla ikinci el pazarının ihtiyacını karşılayacak şekilde ve atık durumunun sona ermesi kriterleri (End of Waste) dikkate alınarak belirlenmesi, böylelikle döngüsel ekonomiye kazandırılan tekstil atıklarının kalitesinin artırılması amaçlanmaktadır.